

DRAPIESTWO (67) *sb n*

-stwo (65), -stwo (2).

a *pochylone* (w tym 3 r. błędne znakowanie); e oraz o *jasne*.

sg *N* drąpiestwo (9). ◇ *G* drąpiestwa (14). ◇ *A* drąpiestwo (15). ◇ *I* drąpiestw(e)m (13). ◇ *L* drąpiestwie (5). ◇ *pl N* drąpiestwa (4). ◇ *G* drąpiestw (2). ◇ *A* drąpiestwa (5).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Grabież, zabieranie komus czegoś gwałtem; rozbój, morderstwo; grassatio, rapacitas, rapiendi spes Mącz; raptus Cn (52) : LudWieś A4; Drapieństwá [Rapinae] bezbożnych potárgną ie Leop Prov 21/7; BibRadz Prov 21/7, 4.Esdr 12/32, II 4v; BielKron 392; Grassatio, Lup/ drapieństwo puftószenie/ morderstwo. Mącz 148d, 317c; A thák wżytko dobro iego wniwecz obrociło sie przez drapieństwo ludzi złych. HistRzym 128v, 131; CzechEp 216, 247; WujNT Philipp 2/6, s. 687; SarnStat 519; (marg.) Krolestwo bez fprawiedliwósci rozboiem iest. (-) Iákaz to Rzeczpołpolita/ ktora takie ma drapieństwo? SkarKazSej 685a.*

W połączeniach szeregowych (6): LubPs O6v; KrowObr 63v; Mącz 387b; RejPosWst [110³]; ArtKanc Q11v; bo gdzie sie dzieią mordy/ złodzieystwá/ drapieństwá/ chciwość ku pánowaniu/ to wżytko ácz nieiáki kftakt pozytku w łobie ma/ ále sie bárzo vcziwości fprzećiwia. Phil H4.

Zwroty: »drapieństwem się obchodzić« = rabować (1): Praedor, Drapieństwem sie obchodzę/ zbiyam. Mącz 317c.

»drapieństwem żyć, żywić się« (3 : 2): MiechGlab 23; przodkowie náfzy [...] teź iáko Tátárzy drapieństwem żyli OrzRozm K4; BielKron 8, 386; in caede atque ex caede vivere, Morderstwem á drapieństwem sie żywić. Mącz 29d.

Wyrażenia: »drapieństwo na dobrowolnej drodze« (2): Zkázuiem iż stároftowie mają [!] fądzić iedno o cztery ártikuły/ A to o zgwałcenie bialey głowy/ O drapieństwo ná dobrowolnych drogách/ O fpalenie/ O gwałt domowy kto kogo náiedzie. UstPraw A2v, G2.

bibl. »wilcze drapieństwo« (1): Tenci iest nápierwzy [...] przykłąd przewrotności a owczego odzienia i zarás wilczego drapieństwa [lupi rapaces Vulg Matth 7/16]/ wpierwším proroku fałszywým fzatanie MurzNT 31.

Szeregi: »drapieństwo i gwałt« (3): niechayby I. M. Pan Hetman Polny [...] drapieństwá y gwałtow furowie bronil VotSzl E3v; [aby żołnierze] żadného łupieztwá dóbr którychkolwiek y drapieztwá y gwałtów [violentas JanStat 722] w dobrách żadnému nie czynili. SarnStat 903 [idem] 901.

»krzywda i drapieństwo« (1): Słowo Iwreyłkie Chámás znaczy krzywdę y drapieństwo. BudBib I 3v marg.

»łakomstwo albo drapieństwo« (1): wam wrągáyá/ [...] máyacy ferce ćwiczone w łakomstwye álbo drapyestwye [cor exercitatum avaritia Vulg 2.Petr 2/14] KromRozm I D2v.

»łotrostwo a (i) drapieństwo« (2): á gdy sie rospłodził [Kaim]/ wpráwował fyny fwoie ná łotroftwá á drapiestwá BielKron 3; Mącz 398a.

»drapieństwo, (a, albo, i) łup (a. łupiestwo)« [szyk 4 : 2] (6): Castae manus, Ręce żadnego łupu á drapiestwá niewinne. Mącz 40c; RejAp 107; Tákowych ludzi okrutne wyciąganie/ fprawiedliwie drapieństwem álbo łupieństwem názwác możemy. KuczbKat 330; ReszHoz 139; ielli drapiestwá/ álbo

łupy [*rapinae, spoltia JanStat 879*] iákie/ [...] w ziemiách y pánstwach náfzych z obu łtron będą wczynioné: dla tego przereczony pokóy y iedność nie ma bydź kázoná *SarnStat 1100, 1076*.

»ogień, miecz, (i) drapiestwo« [*szyk zmienny*] (2): *BielKron 228*; Petuertere omnia rapinis, incendiis, coedibus, Ogniem/ drapieftwem/ mieczem wáfzftko wywrócić, *Mącz 488c*.

»pobieranie i drapiestwo« (1): A tak v nas [*Tatarzy*] pobieranie y drapieftwa czynią nie małe. *MiechGlab 27*.

»rozboj a drapiestwo« (1): Ízczégo [*Turcy*] vroflí? [...] z rozboiu tylko á drapieftwá *BielKron 244*.

»drapiestwo i trapienie« (1): Ták mowi Adonái Iehowá/ [...] odyimićie drapieftwo/ y trapienie [*iniquitatem et vastationem*]/ á ład y łpráwiedliwość czynićie *BudBib Ez 45/9*.

»wydzieranie abo drapiestwo« (1): duchowieńftwo dotąd łpráwiedliwości mieć nie może/ o iáwne dźieięćin łwych wydzieranie/ ábo drapieftwo *PowodPr 23*.

»złość a drapiestwo« (1): przyecháli połłowie s Prus od łłáchy y miełzczan [...] poddawáiác łie pod obronę krolowi [...] ábowiem Krzyżownicy wielkie złości á drapieftwá nád nimi wymyśláli *BielKron 391v*.

»drapiestwo a złupienie« (1): miáftho rátunku iákiego álbo włpomożenia iákiego/ drapieftwo á złupienie. *RejZwierc 76*.

2. Chęć, żądza grabieży; rapacitas Mącz (10) : Tak y v człowieka gdy będą paznochti [...] długie, á zakrzywione na konczach/ znamionuią drapieftwo okrutność niewiarę łakomftwo/ zawidzenie y męzoboyftwo. *GlabGad P3v*; O drapieftwie Tatarłkim. *MiechGlab **4*; *KromRozm I [L3]v*; Rapacitas, Drapieftwo/ łápániná/ łakomftwo. *Mącz 346a*; [*heretycy*] ná pokrywanie łwego łumnienia/ rołpułtności ćielełney/ drapieftwá/ lichwy/ złupienia dobr kościelnych/ wiaré łobie iáką chcą przędą *SkarŻyw 80*; *GrabowSet N3*.

Szeregi »chytrość i drapiestwo« (1): Fortél woźnicá chytrość y drapieftwo konie *KochMRot Cv*.

»drapiestwo i niepowściągliwość« (1): Bieda wám [...] obłudni/ że [...] kielich i miłę z wierzchu oczyściacie/ a wewnątrz łą pełné drápieftwa i niepowściągliwości [*rapina et iniustitia*] *MurzNT Matth 23/25*.

»drapiestwo i nieprawość« (1): wy Pháryzeufzowie to co ielt z wierzchu kubká y miły oczyściacie: lecz co ielt we wnątrz w was/ pełno ielt drapieftwá y niepráwości [*rapina et iniquitate*]. *WujNT Luc 11/39*.

»drapiestwo i plugastwo« (1): Biáda wam [...] obłudni: iż oczyściacie kubek y miłę zwierzchu: á wewnątrz pełni ieltście drapieftwá y plugáftwá [*rapina et immundita*]. *WujNT Matth 23/25*.

3. Łup, zdobycz pochodząca z grabieży; dobra zdzierstwem nabyte; rapina Mącz, Calag, Cn; praeda Calag (5) : á nieżądacie drapieftwa [*rapinas*] *WróbŻółt 61/11*; *BibRadz Eccli 16/13*; Rapina, Łup/ korziść/ drapieftwo. *Mącz 346a*; *Calag 386b*; Klotáryus krol zwoyłkiem idąc/ dobrá Biłkupftwá Wiromándeńłkiego połupił/ [...] łkarał go P. Bog/ íłz przez trzy dni/ rufzyć łię z onym drapieftwem niemogli. *SkarŻyw 527*.

Synonimy: **1.** gwałt, krzywda, łakomftwo, łotrostwo, łup, łupiestwo, pustoszenie, rozboj, wydzieranie, złodziejftwo, złupienie; **2.** chytrość, łakomftwo, łapanina, niepowściągliwość, nieprawość, plugastwo; **3.** korzyść, łup.

Cf **DRAPANINA, DRAPIEŻ, DRAPIEŻNOŚĆ, [DRAPIEŻYNA], NIEDRAPIESTWO**

KN